

באר התורה / הגר"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס 'כתב משה' ושא"ס, ירושלים**פרשת אחרי מות****"בזאת יבא אהרן אל הקדש"**

והשתא מיושב מאד מה שאמרו חז"ל (יומא עא א) והובא ברש"י וברמב"ן כל הפרשה נאמרה על הסדר חוץ מפסוק זה, ולכאורה תמוה שיהי' מקראות כתובים בסדר עבודה שלא על הסדר (עיי' ברמב"ן שדחק בזה). אבל לפי הנז"ל נחא, כי כל הפרשה זו נאמרה לאהרן אף בכל השנה, כי ההכרח שהוכרחנו לומר דהפסוק "ובא אהרן" נאמר שלא על הסדר הוא רק מחמת דגמירי (יומא ל א) חמש טבילות ועשרה קידושין לכהן גדול ביוה"כ ואי כסדר הכתוב לא משכחת אלא ג' (עיי' ברש"י) כמי"ש בגמרא ע"ש, וזה דוקא ביוה"כ היה הלכה למשה מסיני דצריך ה' טבילות וי' קידושין, אבל בשאר ימות השנה לא הי' אלא ו' קידושין וג' טבילות ועובד כסדר האמור בפרשה, דבו ביום ביוה"כ אמרו גמירי, ומי"ש בגמרא שנאמרה שלא על הסדר היינו ביוה"כ.

ומה שאמרו בגמרא בפי' הקומץ (מנחות כז) וכ"פ הרמב"ם פ"ב מהלכות ביאת מקדש (ה"ג) דאסור לכה"ג לכונוס בקה"ק לבד ביוה"כ וחייב מיתה, היינו לדורות, דבגמרא לא איירי רק להורות לדורות, ולא מה שהיה לאהרן בדורו, עכ"ל.²

ה-ה

ולהמבואר בדברי הגר"א דתחילת הפרשה מיירי על כניסתו של אהרן בכל עת, מובן שפיר מה שהתורה פתחה בסדר הקרבנות ולא כתבה תחילה היום והחודש משום דמיירי בכל השנה.

גם מה שכפלה התורה כאן דווקא את האיל שנאמר בפרשת פנחס, ולא הזכירה ג"כ את שאר המוספין, משום דכאן מיירי גבי אהרן שהוא נכנס בכל עת ואז אינו מקריב את שאר המוספין וכמו שנתבאר בקול אליהו.

ו-ו

שמות רבה (תצוה לח ח) ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר משל לבן מלכים שהיה פדגוגו נכנס אצלו ללמד סניגוריא על בנו והיה מתיירא מן העומדים עליו שמא יפגע בו, מה עשה המלך הלבישו פורפירא שלו שהיו רואין אותו ומתייראין ממנו, **כך אהרן היה נכנס בכל שעה לבית קדשי הקדשים**,

ואלו זכויות הרבה שהיו נכנסות עמו ומסייעות אותו לא היה יכול להכנס למה שהיו מלאכי השרת שם, מה עשה לו הקדוש ברוך הוא נתן לו מדמות לבושי הקודש שנאמר "ולבני אהרן תעשה כתנות" (תצוה כח מ) כשם שכתוב "וילבש צדקה כשרין וכובע ישועה בראשו וילבש בגדי נקם" (ישעיה נט יז), ע"כ. **ביפה תואר** (שם) **כך אהרן היה נכנס בכל שנה כצ"ל**, עכ"ל.

ובפי' עץ יוסף (שם) בד"ה כך היה אהרן נכנס בכל שעה לבית קדשי הקדשים, היפה תואר הגיה שצ"ל בכל שנה,³ אבל אין צורך, שזה לשון המדרש לקמן בויקרא רבה (כא ו) אלא בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה. והא דכתיב בפרשת תצוה (ל ז) "וכפר אהרן [על קרנותיו] אחת בשנה", ר"ל אחת בשנה מחויב לכפר, עכ"ל.⁴

ומבואר בדברי המדרש שם ג"כ, שאהרן היה נכנס בכל שעה שהיה רוצה לבית קדשי הקדשים, והוא על פי הסדר שכתב הגר"א.⁵

ז-ז

דברי המדרש הובאו בילקוט שמעוני (אחרי רמז תקעא) בד"ה ואל יבוא בכל עת, עיי"ש.

ובפי' זית רענן (למג"א שם) בד"ה בכל עת שהוא רוצה, **תימה** דהא אסור לכונוס כי אם ביום הכפורים. ויש לומר דהכא מיירי להיכל כדאיתא לקמן ע"ג מגמרא דמנחות (כו ב). ומכל מקום הא דקאמר בכל עת שהוא רוצה, דהא אין נכנסין לפני אלא בקטורת, והקטורת אינה קריבה אלא שחרית ובין הערבים. ויש לומר דהכי קאמר שכן גדול נכנס בלא פייס כל זמן שירצה. ומכל מקום צריך עיון הא דקאמר בתחילה יש עת לשעה ואל יבא בכל עת, משמע דהכי קאמר ואל יבוא בכל שעה, ואח"כ קאמר אמר לו הקב"ה וכו', לא עת לשעה אם כן על כרחך הכי קאמר שאפילו בכל שעה מותר לכונוס אם יעשה כסדר הזה, וזה אינו שהרי אסור להקריב קטורת נדבה. ויש לומר דהכי קאמר דמשה סבור שמא נדחה אהרן שהקב"ה אינו אוהבו, ולכן אמר לו ואל יבוא בכל עת. והשיב לו הקב"ה שכל שעה מתיר לכונוס, רק שאסור לו לכונוס כי אם בקטורת, וזה אי אפשר כי אם פעמים ביום, לכן אל יבוא בכל עת, עכ"ל.

ונראה דרש"י יפרש דברי המדרש כמו שפירש בזית רענן.

"בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה" ע"כ (אחרי מות טו א).

בפי' רש"י (שם) בד"ה בזאת יבא אהרן וגו' - ואף זו לא בכל עת, כי אם ביום הכיפורים, כמו שמפורש בסוף הפרשה (פסוק כט) "בחודש השביעי בעשור לחודש", עכ"ל.

"והיתה לכם לחקות עולם בחדש השביעי בעשור לחודש תענו את נפשתיכם וכל מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר בתוךכם" ע"כ (שם כט).

א-א

הנה נשתנתה פרשה זו משאר הפרשיות שבתורה, שכאן כתבה התורה קודם הקרבת הקרבנות ואח"כ כתבה באיזה חודש ובאיזה יום קאי, משא"כ בכל הפרשיות שם מקדים ומפרש היום והחודש ואח"כ כותב את הקרבנות השייכים לאותו עת. (עיי' אמור כג ה, פנחס כח טו) וצריך ביאור.

ב-ב

יומא (ג א) רבי אומר איל אחד, הוא האמור כאן הוא האמור בחומש הפקודים. רבי אליעזר ברבי שמעון אומר: שני אילים הם, אחד האמור כאן, ואחד האמור בחומש הפקודים, ע"כ.

בפי' רש"י (שם) בד"ה איל אחד הוא - שהיה קרבן ציבור ביום הכיפורים, הוא האמור כאן באחרי מות (טו ה) "ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעולה" הוא האמור בפינחס למוספין, עכ"ל.

מבואר דלרבי האיל שאמור כאן הוא האמור בפרשת פנחס, צריך ביאור מה שכפלה התורה כאן את האיל יותר משאר המוספין.

ג-ג

ויקרא רבה (אחרי מות כא ז) "ואל יבא בכל עת" א"ר יהודה ברבי סימון צער גדול היה לו למשה בדבר זה, אמר אוי לי שמא נדחף אהרן אחי ממחיצתו, "בכל עת" **יש עת לשעה** ואל יבא בכל עת, **יש עת ליום** "וימים במשורה תשתה"¹ (יחזקאל ד א), **יש עת לשנה** שנאמר "ויהי לתשובת השנה" (שמואל ב' יא א), **יש עת ליי"ב שנה** "עוד עת בא דברוי" (תהלים קה יט) **יש עת לעי' שנה** שנאמר "למלאות לחרבות ירושלים עי' שנה" (דניאל ט ב), ואומר "עוד בא עת ארצו" (ירמיה כז ז), **יש עת לעולם** "נתתה שמחה בלבי מעת דגנס" (תהלים ד ח). אמר הקדוש ברוך הוא למשה לא כשם שאתה סבור, ולא עת לשעה, ולא עת ליום, ולא עת לשנה, ולא עת ליי"ב שנה, ולא עת לשבעים שנה, ולא עת לעולם, אלא בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה וכו' ע"כ.

ד-ד

בספר קול אליהו (אחרי טו ב-ג) בפסוק "ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש" וגו', בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר לחטאת ואיל לעולה", הנה לפי מה שאמרו בגמרא יומא (ע ב) איל האמור כאן הוא האמור בחומש הפקודים (פנחס כט ח), יפלא מאד להאי מ"ד למה נכתב כאן איל זה לבד מחומש הפקודים, ולא שאר הקרבנות האמורים שם כגון ז' כבשים ושארי דברים. אמנם יש לפרש פשטי המקראות כאן עפ"י מה דאיתא במדרש רבה (ויק"ר כא. ז) "ואל יבא" וגו' אר"י בר"י צער גדול היה למשה לדבר זה, אמר אוי לי שמא נדחף אהרן וכו' יש עת ליום וכו' יש עת לשנה וכו' יש עת לעולם וכו', אמר הקב"ה למשה לא כשם שאתה סבור וכו' אלא בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס רק שיעשה כסדר הזה ע"כ ע"ש. א"כ נשמע מזה שדוקא שאר כה"ג אסורים ליכנס לקה"ק אלא ביוה"כ, אבל אהרן היה מותר ליכנס בכל שעה ושעה, רק שיכנס כסדר העבודה האמורה בפרשה זאת.

והשתא לפי"ז מתוק מאד פשט הפרשה, שבכל הפרשה לא נזכר רק אהרן, "בזאת יבא אהרן" (ויקרא טו א), "והקריב אהרן" (שם יא), "ונתן אהרן" (שם ח), ועוד כמה פעמים, עד שנאמר "והיתה לכם לחקת עולם וגו' בעשור לחודש" וגו' (שם כט) "וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא את ידיו לכהן" (שם לב), וז"ש בסוף הפרשה "והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה" (שם לד), ר"ל לכם דייקא אחת בשנה אבל לא לאהרן, שהיה מותר לו ליכנס בסדר הזה כל השנה, אלא רק לדורות הי' פעם אחת בשנה לכפר ביוה"כ.

ולפי"ז שפיר מיושב הא דלא נכתב רק האיל, לפי שלא הוצרכו המוספים לאהרן בשאר ימות השנה, דכל הפרשה נאמרה לאהרן לכן לא נכתב רק האיל הנצרך לו לסדר הזה.

¹ שם: "וימים במשורה תשתה" שפית התיין מעת עד עת תשתה" ע"כ.

² עיי' בספר גביעי גביעי הכסף (עמוד 8), **בחכמת אדם** (שער השמחה הנהגת חברה קדישא והאבל) בסופו. **ובנתינה לגר**.

³ **ובפי' מהרז"ו** (שם) בד"ה היה נכנס בכל שעה, נכנס ביום הכיפורים ד' פעמים, עכ"ל.

⁴ ועיי' עוד במפרשי המדרש שם.

⁵ עיי' **בספר אמת ליעקב** (לר"י קמינצקי, גיטין ס א) **ובספר ברכת פרץ** משי"כ ליישב עפ"י דברי הגר"א.